

Deklarácia závislosti

alebo ako môžeme prispieť k záchrane Zeme

S obavou o zachovanie evolučnej perspektívy ľudstva vyjadruje prof. Josef Šmajš z Ekonomicko-správnej fakulty Masarykovej univerzity v Brne a kolektív jeho spolupracovníkov, ktorí sú autormi dokumentu s názvom „Deklarace závislosti na Zemi“, vážne znepokojenie nad tým, ako súčasná globalizujúca sa kultúra (civilizácia) svojou expanziou ničí Zem a predpoklady na život budúcich generácií. Autori považujú za preukázané, že Zem človeku nepatrí a že človek nie je prírode nadradený. Ďalej uvádzame citáciu textu prof. J. Šmajša k danej téme.

„Napriek tomu naša kultúra dnes nezvratne ničí veľkolepé, miliardy rokov sa formujúce dielo prirodzenej pozemskej evolúcie, vyčerpáva neobnoviteľný prírodný kapitál Zeme, zabíja milióny rokov staré živé organizmy, rozsiahle ekosystémy a potláča rozptýlené zvyšky biosféry. Likviduje prírodné podmienky, ktoré stáli pri zrode človeka a s ktorými sme stále doteraz biologicky zjednotení. Je načase prestať s krátkozrakým samolúbym obdivom všetkého ľudského a kultúrneho a naopak šíriť obdiv a pokoru pred fascinujúcou komplexnosťou biosféry, ktorá je jediným možným hostiteľským systémom kultúry. Vykorisťovateľský prístup k Zemi, ktorý bol kedysi užitočný pre rýchlu expanziu lokálnych kultúr v zdravej biosfére, musíme v ére globalizovanej kultúry korigovať. Žiadny biologický druh, ani ten náš, nemá schopnosť riadiť sám seba. Kolískou, domovom aj hrobom človeka je biosféra, ktorej sa aj kultúra musí podriaďiť. Pri dnešnom stave vedeckého poznania dokážeme vierohodne rekonštruovať vývoj vesmíru a v čase od veľkého tresku až po dnešok objasniť vznik a vývoj Zeme a života, vrátane evolúcie ľudského druhu. Rovnako vierohodne si vieme predstaviť ľudskú perspektívu na zdravej a kultúrou ďalej nepoškodzovanej Zemi. Ak však neukončíme konflikt protiprírodnej kultúry na Zemi, bude sa obývatelnosť našej planéty zhoršovať a celý ľudský druh môže vlastnou vinou

predčasne vyhynúť. Centrálnym motívom všeobecných intelektuálnych úvah, ktorým bol v antike údiv, v stredoveku pokora a v novoveku pochybnosť, sa dnes stáva starosť o prežitie. Nové evolučné ontologické pochopenie sveta nás preto vyzýva uznať nepodmienečnú hodnotu prírody a od prírody závislú, iba inštrumentálnu hodnotu kultúry. Filozofia, veda, umenie a vzdelávacie systémy poučené negatívnou skúsenosťou z doterajšej expanzie spotrebnej technickej civilizácie musia včas varovať pred nebezpečenstvom ničivého samopohybu protiprírodnej kultúry, pred ľahostajnosťou a oneskorenou schopnosťou ľudstva chápať svet s ohľadom na vlastnú budúcnosť.“

Na formulácii textu sa spolu s prof. J. Šmajšom podieľali aj Antoním Bajaja, Bohuslav Binka, Petr Blahut, Milena Fucimanová, František Houdek, Vladimír Choluj, Petr Jemelka, Ivan Klíma, Aleš Máchal, Vratislav Moudr, Augustín Rosa, Jiří Sedlák, Jan Šmarda, Gerlinda Šmausová, Pavel Trpák, Marek Timko a Emil Višňovský.

Celé znenie „Deklarace závislosti“ si môžete prečítať v online vydaní ATP Journalu č. 11/2011 na www.atpjournalsk.

-tog-